

FdP.2017.031-01

Kraków, 3 listopada 2017 r.

Pan

Mariusz Kamiński

Minister – Członek Rady Ministrów

Koordynator Służb Specjalnych

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Konsultacje społeczne projektu ustawy o jawności życia publicznego

Szanowny Panie Ministrze,

Fundacja na rzecz Przejrzystości w Życiu Publicznym, której mam zaszczyt być prezesem, wyraża zadowolenie z przedstawionego projektu ustawy o jawności życia publicznego.

Szczególnie istotne i godne pochwały z perspektywy doświadczeń Fundacji jest wprowadzenie jawności postępowań administracyjnych dzięki brakowi ograniczenia prawa dostępu do informacji publicznej w postępowaniach administracyjnych ze względu na tajemnicę przedsiębiorcy (art. 8 ust. 2 pkt 3 projektu).

Poniżej przedstawiam uwagi Fundacji na rzecz Przejrzystości w Życiu Publicznym:

A. Wprowadzenie „Rejestru wniosków o udostępnienie informacji publicznej”

Jakie korzyści?

- 1) prowadzenie rejestru oznacza udostępnienie opinii publicznej informacji niezbędnej do poznania praktyki decyzyjnej danego organu w zakresie udostępniania informacji publicznej,
- 2) nastąpi naturalna moderacja treści pytań dzięki świadomości pytających, że ta treść zostanie opublikowana,
- 3) jeżeli wniosek o udostępnienie określonej informacji został wcześniej załatwiony pozytywnie, wniosek o udostępnienie tego wniosku i odpowiedzi urzędu nie powinien być traktowany jako nowy wniosek o udostępnienie informacji publicznej, tylko załatwiony zdecydowanie szybciej,
- 4) część potencjalnych wnioskodawców widząc, że nastąpiły skuteczne odmowy udostępnienia określonej informacji publicznej, odstąpi od składania wniosku o udostępnienie tej lub takiej informacji.

Podobne rozwiązania funkcjonują m. in. w Wielkiej Brytanii, przykładowo

<https://www.gov.uk/government/publications/mhra-requests-under-the-freedom-of-information-act-foia>.

Proponuję operacyjnie rozwiązania analogiczne jak w rejestrze umów zdefiniowanym w art. 9 projektu – z niezbędnymi dostosowaniami:

– dodać kolejne ustępy w artykule 19:

4. Podmioty, o których mowa w art. 6 ust. 2 i 3, prowadzą rejestr wniosków o udostępnienie informacji publicznej, które zostały złożone do tych podmiotów, zwany dalej „rejestrem wniosków”.
5. Rejestr wniosków obejmuje następujące informacje:
 - 1) identyfikator wniosku nadany przez podmiot prowadzący rejestr;
 - 2) data złożenia wniosku;
 - 3) temat wniosku;
 - 4) data rozstrzygnięcia wniosku;

MF

5) sposób rozstrzygnięcia wniosku, wybrany spośród następujących opcji:

- a) „udostępnienie w całości”,
- b) „udostępnienie częściowe”,
- c) „odmowa udostępnienia”;

6) podstawa prawna odmowy udostępnienia informacji publicznej dla sposobów rozstrzygnięcia określonych w punkcie 5) lit. b) i c).

6. Informacje, o których mowa w ust. 5, wprowadza się do rejestru wniosków nie później niż 14 dni od daty rozstrzygnięcia wniosku.

– w art. 9 uzupełnić ust. 4 i 10:

4. Rejestr umów i rejestr wniosków, o którym mowa w art. 19, w formie umożliwiającej przeszukiwanie oraz sortowanie informacji w nim zawartych, udostępnia się w Biuletynie Informacji Publicznej, o którym mowa w art. 11, podmiotu prowadzącego ten rejestr, a w przypadku gdy ten podmiot nie prowadzi Biuletynu Informacji Publicznej – na stronie internetowej tego podmiotu.

10. Prezes Rady Ministrów, określi, w drodze rozporządzenia sposób i tryb:

- 1) prowadzenia rejestru umów i rejestru wniosków,
 - 2) przekazywania Szefowi Centralnego Biura Antykorupcyjnego informacji, w przypadku o którym mowa w ust. 7
- uwzględniając konieczność zapewnienia elektronicznego sposobu przetwarzania przekazywanych danych.

B. Uwaga dotyczy art. 16 ust. 3.

Nie wydaje się, że przy tak wysokim i rosnącym poziomie cyfryzacji sfery publicznej w Polsce właściwym jest tworzenie sposobu udostępniania informacji publicznej „w drodze wyłożenia lub wywieszenia w miejscach ogólnie dostępnych” albo „przez zainstalowane w miejscach [ogólnie dostępnych] urządzenia umożliwiające[go] zapoznanie się z tą informacją”. Powodowałoby to, że w praktyce dostęp do tak „udostępnionej” informacji byłby znacząco ograniczony w praktyce niemal wyłącznie do tych osób, które mieszkają w danej miejscowości i udały się do danego urzędu.

Dopuszczony sposób udostępniania jak w art. 16 ust. 3 powoduje, że w odpowiedzi na wniosek urząd może przykładowo stwierdzić, że informacja została już udostępniona w punkcie informacyjnym w hallu B budynku nr 3 w przysłowiowym Wygwizdowie Dolnym, w związku z czym urząd nie ma już obowiązku udostępniania informacji udostępnionej. Takie rozwiązania nie sprzyjają przejrzystości życia publicznego, gdyż generują dodatkowe koszty po stronie tych podmiotów, które szukają informacji publicznej.

Aby umożliwić wszystkim potencjalnie jednakowy dostęp do informacji publicznej, przy wymienionych sposobach ustawa powinna wymagać równoczesnego udostępnienia informacji w sposób umożliwiający zdalny dostęp poprzez sieć teleinformatyczną (optymalnie w BIP, centralnym repozytorium lub na stronie internetowej urzędu).

C. Uwagi dotyczące koniecznej korekty pomyłek pisarskich:

Art. 21 ust. 3 pkt 2 – jest odwołanie do „art. 7 ust. 1 pkt 2 i 3”, który nie istnieje w projekcie.

Art. 11 ust. 5 – jest odwołanie do „art. 8 ust. 1 pkt 2 i 3”, przy czym „pkt 3” który nie istnieje w projekcie.

Znając poświęcenie Pana Ministra dla idei walki z korupcją pozwolę sobie zwrócić uwagę na bardzo istotny, jak się wydaje, aspekt korupcji, który nazwałbym roboczo **korupcją przysługową**.

Moje doświadczenia zawodowe obejmują kilka lat pracy w administracji publicznej, w tym w Ministerstwie Zdrowia na stanowiskach zarówno specjalisty w Wydziale Refundacji i Cen Leków Departamentu Polityki Lekowej, jak i Dyrektora Biura Akredytacji, a także ponad trzy lata na stanowisku zastępcy dyrektora Agencji Oceny Technologii Medycznych. Mogę uczciwie powiedzieć, że byłem świadkiem takich sytuacji, które wcale nie wiązały się z przepływem jakichkolwiek środków pieniężnych, ale stanowiły o tym, że kilka miesięcy później dany pracownik znajdował zatrudnienie w firmie farmaceutycznej. Takie zatrudnienie było traktowane jako swego rodzaju zadośćuczynienie za miesiące lub lata pracy za marne pieniądze w MZ.

Istotę korupcji przysługowej i jej prawdopodobne przykłady przedstawiam na czterech komunikatach graficznych załączonych do niniejszego pisma.

Nie jest moją intencją oskarżanie kogokolwiek, zresztą nie wydaje się, że jakkolwiek z wspomnianych sytuacji wyczerpuje znamiona przestępstwa. Ważne jest jednak, że w wyniku **interesownej dystrybucji przychylności i niechęci** podejmowane decyzje nie prowadzą do optymalnego wykorzystania środków publicznych.

Korupcja przysługowa powoduje nierówne traktowanie podmiotów, co stoi w bezpośredniej sprzeczności z zasadą uprawnionego oczekiwania, czyli decyzji administracyjnej zgodnej z dotychczasową praktyką decyzyjną.

Pożądana przez wielu przedsiębiorców i obywateli **przewidywalność decyzji administracyjnych** pozostanie nierealna dopóki nie utrudnimy korupcji przysługowej dzięki poprawie przejrzystości i jawności postępowań administracyjnych.

Z poważaniem,

Norbert Wilk
Prezes

Załączniki:

1. Korupcja przysługowa – potencjalny przykład nr 1.
2. Korupcja przysługowa – potencjalny przykład nr 2.
3. Korupcja przysługowa – potencjalny przykład nr 3.
4. Istota korupcji przysługowej i jak jej zapobiegać.

[skan podpisanego pisma wysłany elektronicznie]